

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A TREIA

DECIZIE

Cererea nr. 15315/09
Lucia APETRII și Traian OLTEANU
împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită la 5 noiembrie 2013 într-o cameră compusă din Josep Casadevall, președinte, Alvina Gyulumyan, Corneliu Bîrsan, Luis López Guerra, Nona Tsotsoria, Johannes Silvis, Valeriu Grițco, judecători, și Santiago Quesada, grefier de secție,

având în vedere cererea menționată anterior, introdusă la 11 martie 2009,
având în vedere observațiile prezentate de guvernul pârât și cele prezentate ca răspuns de reclamânți,
după ce a deliberat în acest sens, pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. Prima reclamantă, doamna Lucia Apetrii, este resortisant român, s-a născut în 1946 și locuiește în Vatra Dornei. Cel de-al doilea reclamant, domnul Traian Olteanu, este resortisant român, s-a născut în 1948 și care locuiește în Șaru Dornei. Reclamânții sunt frați.

A. Circumstanțele cauzei

2. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de către părți, se pot rezuma după cum urmează.

3. În cadrul procesului general de restituire prin care terenurile confiscate sunt restituite foștilor proprietari (sau moștenitorilor îndreptățiți ai acestora), reclamânții au devenit proprietari ai 48,47 de hectare (ha) de pădure. La 23 octombrie 2003, a fost emis un titlu de proprietate pentru 9 ha, iar la 30 mai 2006 a fost emis un titlu pentru 39 ha și 4,7 m². Printr-o hotărâre de guvern adoptată în 2003, aceste suprafețe de teren au fost incluse în cadrul limitelor Parcului Național Călimani („parcul național”).

4. Reclamânții au depus la inspectoratul teritorial de regim silvic o cerere pentru a obține aprobarea exploatării a 1 300 m³ de lemn, prin utilizarea metodei tăierii rase. Cererea lor a fost aprobată la 10 septembrie 2006. Ulterior au adresat o cerere similară organelor de conducere ale parcului național. Prin scrisoarea din 21 septembrie 2006, cererea lor a fost respinsă cu motivarea că metoda tăierii rase era contrară legislației care reglementa managementul ariilor protejate.

5. Reclamânții au formulat o plângere la Tribunalul Suceava în baza dispozițiilor hotărârii de guvern sus-menționate. Astfel, în acest act se prevedea că, până la adoptarea planului de management pentru fiecare arie protejată, anumite tipuri de tăieri erau permise în parcurile naționale.

6. Prin hotărârea din 12 iunie 2008, Tribunalul Suceava a respins acțiunea reclamânților ca nefondată. Recursul formulat de aceștia a fost respins de Curtea de Apel Suceava la 15 ianuarie 2009. Instanța de recurs a observat că, până la

acea dată, niciun plan de management în privința parcului național nu fusese adoptat. Cu toate acestea, chiar dacă autoritățile erau răspunzătoare deoarece nu adoptaseră planul respectiv, care ar fi trebuit să stabilească condițiile pentru exploatarea forestieră aplicabile parcului național, reclamanții puteau încă să solicite compensații pentru restrângerile impuse în privința utilizării terenului lor, fie în temeiul O.U.G. nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, fie în temeiul dreptului comun.

7. Prin scrisoarea din 24 mai 2010, Inspectoratul teritorial de regim silvic și de vânătoare Suceava din cadrul Ministerului Mediului și Pădurilor i-a informat pe reclamanți că în aria protejată specială se regăseau numai 0,5 ha din terenul lor. Restul suprafeței de 47,97 ha se afla într-o zonă tampon, iar legislația nu prevedea nicio compensație pentru acest tip de teren. Urmărind să exploateze resursa forestieră de pe terenul lor, reclamanții au fost consiliați să urmeze aceeași procedură cu cea pe care o utilizaseră deja: să solicite aprobarea inspectoratului teritorial de regim silvic și apoi a organelor de conducere a parcului național.

B. Dreptul și practica interne relevante

8. Codul silvic a fost adoptat la 27 martie 2008. Art. 29 alin. (5) interzice utilizarea metodei tăierii rase în parcurile naționale.

9. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 stabilește, la art. 22, diferitele zone de protecție din parcurile naționale și diferitele activități care sunt permise în fiecare dintre aceste zone. În zonele de protecție strictă sunt permise numai activitățile de cercetare, educație ecologică și activități de ecoturism, cu condiția ca, în cazul acestora din urmă, să nu fie necesară construirea unei infrastructuri. În aceste zone tăierea copacilor este interzisă, însă proprietarii pot aduna lemnul și alte resurse ce rezultă din reconstrucția ecologică și reabilitarea pădurii sau din accidente naturale. În zonele tampon, orice tăiere a copacilor trebuie realizată în conformitate cu restricțiile impuse prin planul de management al parcului și prin liniile directoare pentru managementul pădurilor din cadrul ariilor protejate. În plus, alte câteva activități sunt permise, precum ecoturismul sau utilizarea tradițională a resurselor regenerabile.

10. Art. 26 din ordonanță prevede următoarele:

„(1) Pentru terenurile din arii naturale protejate, deținute în regim de proprietate privată [...], proprietarii [...] vor primi compensații pentru respectarea prevederilor restrictive din planul de management al ariei naturale protejate. Modalitatea de solicitare, de calcul și de acordare a compensațiilor se stabilește prin hotărâre a Guvernului [...].

(2) Până la aprobarea planurilor de management [pentru ariile lor...], administratorii ariilor naturale protejate respective au obligația să stabilească un set de măsuri de conservare, pentru care este necesară acordarea de compensații, și să transmită aceste informații Agenției Naționale pentru Ariei Naturale Protejate, în termen de 6 luni de la preluarea administrării ariei naturale protejate [...].”

11. Ordinul nr. 552/2003 al ministrului agriculturii, pădurilor, apelor și mediului permite anumite tipuri de tăieri de copaci în zonele tampon ale parcurilor naționale, chiar înainte de adoptarea planului de management pentru parc.

12. Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale și Ministerul de Finanțe au adoptat în comun un ordin ministerial prin care se stabilea metodologia de calculare a compensațiilor care urmau să fie plătite persoanelor juridice care

dețineau păduri supuse măsurilor speciale de protecție. Ordinul prevedea acordarea de compensații pentru restrângerea utilizării terenului forestier inclus în zonele de protecție strictă.

13. Planul de management pentru Parcul Național Călimani a fost adoptat la o dată nespecificată, cel mai devreme în 2010.

CAPETE DE CERERE

14. Reclamanții s-au plâns în temeiul art. 6 § 1 din Convenție că soluția pronunțată în instanță nu a fost echitabilă, fără a oferi detalii suplimentare.

15. În temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1, aceștia s-au plâns că nu au putut folosi pădurea pe care o dețineau și nici nu au primit compensații pentru această restrângere deoarece terenul lor forestier era localizat într-o zonă tampon a parcului național.

ÎN DREPT

I. Capătul de cerere în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție

16. Reclamanții au pretins că dreptul lor de proprietate a fost încălcat deoarece nu au putut dispune de proprietatea lor după cum doreau și nici nu au primit compensații pentru lipsa de folosință. Aceștia au invocat art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, care prevede:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții sau a amenzilor.”

17. Guvernul a invocat o excepție preliminară și a susținut că reclamanții nu au epuizat căile de atac interne. În special, a motivat că reclamanții nu au urmărit să obțină compensații în temeiul O.U.G. nr. 57/2007 în privința celor 0,5 ha de pădure localizate în zona de protecție strictă a parcului național. Guvernul a pretins că procedura respectivă a fost folosită cu succes de către alți proprietari, compensația acordată deja de stat reprezentând în total 1,711,000 RON.

18. În continuare a susținut că, în ceea ce privește restul suprafeței de pădure, reclamanții ar fi putut recurge la procedura de drept comun pentru a obține o compensație, mai ales din moment ce Curtea de Apel Suceava recunoscuse deja, prin hotărârea din 15 ianuarie 2009, că autoritățile nu au adoptat un plan de management pentru parcul național. Guvernul nu a oferit exemple din jurisprudența națională relevantă.

19. În cele din urmă, Guvernul a evidențiat că, în orice caz, plângerea era în mod vădit nefondată întrucât reclamanții au rămas proprietari ai pădurii și au folosit-o. Între 2004 și 2010, reclamanții au colectat și ulterior vândut 6,700 m³ de lemn din zona tampon care a devenit accesibil acestora ca urmare a accidentelor naturale sau a lucrărilor de întreținere a pădurii.

20. Reclamanții au contestat susținerile Guvernului. Aceștia au argumentat că nu au recurs la niciuna dintre căile de atac la care a făcut trimitere Guvernul deoarece atât procedura instituită prin ordonanța de urgență, cât și procedura de drept

comun au fost ineficiente în cazul lor întrucât planul de management al parcului național nu fusese încă adoptat.

21. Într-o scrisoare din 18 decembrie 2012, reclamantii au făcut trimitere la o notă a inspectoratului teritorial de regim silvic care stabilea prețul pe metru cub pentru diferitele tipuri de lemn. Aceștia au argumentat că lemnul pe care l-au colectat fusese inferior din punct de vedere calitativ și, prin urmare, prețul său fusese mai scăzut decât cel al lemnului colectat prin utilizarea metodei tăierii rase.

22. Curtea observă că excepțiile invocate de Guvern ridică două probleme distincte: pe de o parte, eficiența procedurii de acordare a compensațiilor instituită prin ordonanța de urgență, iar pe de altă parte, eficiența procedurii de drept comun de acordare a compensațiilor. Curtea va examina distinct aceste probleme.

1. Calea de atac prevăzută de ordonanța de urgență

23. Curtea reamintește că obligația epuizării căilor de atac interne impune ca un reclamant să folosească în mod obișnuit căile de atac care sunt efective, suficiente și accesibile cu privire la capetele sale de cerere întemeiate pe Convenție. Pentru a fi efectivă, o cale de atac trebuie să fie de natură a îndrepta în mod direct starea de fapt ce face obiectul sesizării (a se vedea, printre alte hotărâri, *Akdivar și alții împotriva Turciei*, 16 septembrie 1996, pct. 65-69, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-IV și, mai recent, *Erkapiæ împotriva Croației*, nr. 51198/08, pct. 61, 25 aprilie 2013).

24. În prezenta cauză, părțile sunt de acord că ordonanța de urgență prevedea compensații pentru proprietarii pădurilor situate în zona de protecție strictă, precum era cazul parcelei de teren a reclamantilor care măsura 0,50 ha (a se vedea pct. 10, supra).

25. Guvernul a susținut că procedura în temeiul legislației sus-menționate era efectivă și că a fost folosită cu succes de proprietari aflați în aceeași situație cu cea a reclamantilor. Cu toate acestea, reclamantii au argumentat că procedura respectivă a fost ineficientă în cazul lor deoarece planul de management pentru parcul național nu a fost adoptat.

26. Curtea observă că, în ianuarie 2009, instanțele naționale au reținut că autoritățile nu adoptaseră încă un plan de management pentru parcul național (a se vedea pct. 6, supra). Potrivit informațiilor de care dispune Curtea, un plan de management a fost adoptat recent (a se vedea pct. 13, supra). Reclamantii nu au informat Curtea dacă, după adoptarea planului de management, au recurs la procedura instituită prin ordonanța de urgență. De asemenea, aceștia nu au pretins că au fost împiedicați în mod serios și obiectiv să procedeze astfel.

27. În acest sens, Curtea reamintește că existența unor simple îndoieli privind șansele de reușită ale unei anumite căi de atac care în mod evident nu este inutilă nu constituie un motiv valid pentru neepuizarea căilor de atac interne [a se vedea *Akdivar și alții*, citată anterior, pct. 68, și *Sammut și Visa Investments Limited împotriva Maltei* (dec.), nr. 27023/03, pct. 58, 16 octombrie 2007].

28. Prin urmare, Curtea consideră că, după adoptarea planului de management, reclamantii ar fi trebuit să pretindă, în temeiul dispozițiilor sus-menționate ale legislației, compensația pentru parcela lor de 0,50 ha de pădure localizată în zona de protecție strictă a parcului național.

29. Rezultă că acest capăt de cerere este inadmisibil și trebuie respins în temeiul art. 35 § 1 și art. 35 § 4 din Convenție pentru neepuizarea căilor de atac interne.

2. Calea de atac disponibilă conform dreptului comun

30. În ceea ce privește restul suprafeței de pădure a reclamantilor care este

localizată în zona tampon a parcului național, Curtea observă că Guvernul a pretins că reclamanții ar fi trebuit să utilizeze calea de atac de drept comun, mai ales din moment ce instanțele naționale au constatat deja, printr-o hotărâre definitivă, că autoritățile nu au adoptat planul de management pentru parcul național.

31. Cu toate acestea, Guvernul nu a oferit exemple specifice care să demonstreze că astfel de cereri de acordare a unei compensații au fost examinate pe fond, în cauze similare, de către instanțele naționale. În astfel de circumstanțe, Curții îi este dificil să examineze excepția invocată de Guvern de neepuizare a căilor de atac interne.

32. În orice caz, Curtea constată că acest capăt de cerere este inadmisibil din alte motive. Mai întâi, Curtea observă că dreptul de proprietate al reclamanților nu a fost contestat niciodată de autorități. Plângerea lor se referă mai degrabă la controlul utilizării bunurilor lor, în sensul celui de-al doilea paragraf al art. 1 din Protocolul nr. 1 [a se vedea *Chassagnou și alții împotriva Franței* (MC), nr. 25088/94, 28331/95 și 28443/95, pct. 74, CEDO 1999-III, și *Alatulkkila și alții împotriva Finlandei*, nr. 33538/96, pct. 66, 28 iulie 2005].

33. Curtea observă că această ingerință era prevăzută de lege. Legislația națională interzice utilizarea tăierii rase în parcurile naționale, dar nu conține o interdicție generală de folosire a pădurilor care fac parte din astfel de parcuri naționale. Alte activități, precum cele de natură științifică și educativă, precum și ecoturismul sunt permise în zonele tampon din aceste parcuri. Proprietarii individuali au dreptul să colecteze și să utilizeze resursele naturale, precum lemnul, cu condiția să procedeze într-o manieră de natură a respecta mediul (a se vedea pct. 9, supra).

34. În plus, Curtea admite că, prin interzicerea despăduririi radicale a ariilor protejate, legislația națională urmărește un scop legitim, și anume protecția mediului (a se vedea *Theodoraki și alții împotriva Greciei*, nr. 9368/06, pct. 60, 11 decembrie 2008).

35. Prin urmare, Curtea trebuie să examineze dacă autoritățile naționale au păstrat un echilibru just între imperativele interesului general public și cerințele apărării drepturilor fundamentale ale persoanei și dacă acestea au impus o sarcină disproporționată și excesivă reclamanților [a se vedea *Jahn și alții împotriva Germaniei* (MC), nr. 46720/99, 72203/01 și 72552/01, pct. 93, CEDO 2005-VI]. În această privință, statul a beneficiat de o marjă largă de apreciere cu privire la alegerea mijloacelor de punere în aplicare și de verificare dacă acele consecințe ale punerii în aplicare sunt justificate conform interesului general în scopul atingerii obiectivelor legii în cauză (a se vedea *Chassagnou și alții*, citată anterior, pct. 75).

36. În prezenta cauză, Curtea nu consideră că restricția impusă dreptului de proprietate al reclamanților este disproporționată în raport cu scopul urmărit, având în vedere că aceștia nu au suferit consecințe serioase ori vătămătoare și nici nu au făcut obiectul unei stări de incertitudine în legătură cu bunurile lor pentru o perioadă îndelungată de timp (a contrario, *Matos e Silva, Lda., și alții împotriva Portugaliei*, 16 septembrie 1996, pct. 92, *Culegere* 1996-IV). În plus, reclamanții nu au motivat că exploatarea pădurii lor reprezenta ocupația acestora ori sursa lor principală de venit (a contrario, *Alatulkkila și alții*, citată anterior, pct. 56 și 67).

37. În ceea ce privește problema compensației, Curtea observă că legea nu prevede o compensație în cazul restrângerilor aduse utilizării pădurii situate în zonele tampon deoarece, în aceste zone, proprietarii individuali au dreptul să întreprindă mai multe activități economice (a se vedea pct. 9 supra). Guvernul a argumentat că reclamanții au colectat și au folosit lemnul rezultat ca urmare a accidentelor naturale sau a lucrărilor de întreținere a pădurii, aspect pe care reclamanții nu l-au contestat. Într-adevăr, aceștia au susținut numai că, dacă aveau dreptul de a utiliza metoda tăierii rase într-o parte a pădurii situată în zona

tampon, câștigurilor lor ar fi fost mai mari.

38. În plus, Curtea observă că reclamantii nu au contestat că legislația le impunea costuri considerabile pentru întreținerea pădurii [a se vedea, *mutatis mutandis*, *SCEA Ferme de Fresnoy împotriva Franței* (dec.), nr. 61093/00, 1 decembrie 2005, și *Fürst von Thurn și Taxis împotriva Germaniei* (dec.), nr. 26367/10, pct. 28, 14 mai 2013).

39. Pentru aceste motive, Curtea consideră că acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie respins ca inadmisibil în temeiul art. 35 § 3 lit. (a) și art. 35 § 4 din Convenție.

II. ALTE CAPETE DE CERERE

40. În temeiul art. 6 din Convenție, reclamantii au pretins, de asemenea, că procedura în fața instanțelor naționale nu a fost echitabilă.

41. În lumina tuturor elementelor de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la aspectele invocate, Curtea constată că aceste capete de cerere nu indică nicio aparentă încălcare a drepturilor și a libertăților stabilite în Convenție sau în protocoalele la aceasta. Rezultă că aceste capete de cerere sunt în mod vădit nefondate și trebuie respinse în conformitate cu art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

Pentru aceste motive, Curtea, în unanimitate,

Declară cererea inadmisibilă.

Santiago Quesada,
Grefier

Josep Casadevall
Președinte